

Československá horolezecká expedice do Hindúkuše v r. 1965

Vyprávění Radana Kuchaře o prvovýstupu na štít HEWAD v knize Vladimíra Šedivého

Vladimír Šedivý

NA LEDOVČÍCH VÁCHÁNU

I. ČS. HOROLEZECKÁ EXPEDICE DO HINDÚKUŠE 1965

PRAHA 1967

SPORTOVNÍ A TURISTICKÉ
NAKLADATELSTVÍ

Na Hevad — Štít vlasti

Vyprávění Radana Kuchaře

Počasí nám odepřelo Uparisínu, ale v hloubi duše jsme doufali, že se snad najde jiný cíl, kde by čerstvý sníh nebyl takovou překážkou. Volba padla na mohutnou horu, vypínající se v severní rozsoše hlavního hřebene. Během prvního pokusu o výstup na Uparisínu — v družstvu Miloš Matras, Vilda Heckel, Jožo Psoška a já — jsme měli její severní svahy stále před očima. Domnívali jsme se, že jsme v nich našli přijatelnou výstupovou trasu.

Dlouho jsme v základním táboře neotáleli. Hned nazítří se dvěma Tádžiky Bulbulem a Ekramovým bratrem jsme vyrazili znovu nahoru do tábora pod Uparisínu, kde jsme zanechali většinu materiálu. Balíme potřebnou výzbroj a vydáváme se napříč celým tokem ledovce po jeho suťové moréně až ke skalnímu ostrohu nad esovité ledovce stékající jako obrovské pohádkové saně s »naší hory« — Hevadu. Tádžici vynesli břemena až k nádherné skalní plošině, ideálnímu tábořišti.

Loučíme se s nosiči. Měli dnes perný den a velmi nám pomohli. Pomalu nastává večer, přilehlé svahy jsou již ve stínu, který rázem přináší pronikavý chlad. Stavíme stan a hledíme se co nejdříve dostat do spacích vaků.

Dvojice Tádžiků zmizela za ledovcem. Zůstali jsme sami. Tři nepatrní lidé s ohromnou horou obrněnou krunýřem ledu, ze kterého co chvíli setřásá proudy dunivých lavin. Nemáme strach, jenom nás prostupuje tíseň z neznáma. S obrovskou masou ledu a skal, která se nad námi hrozivě tyčí, se ještě nikdo nikdy neměřil. Je odmítavá a panenská. Stíny zalehávají stále větší část doliny. Na obzor vyplouvají temné mraky. Co může člověk postavit proti nezměrné hmotě hory? Každý jenom své srdce a vůli — společně pak obětavé a nezištné kamarádství, bez kterého nemůže žádné horolezecké družstvo existovat. Jsem rád, že výstup uskutečňuji právě s Milošem a Jožou. S Milošem jsem lezl již dříve, vyrostl jako já na pískovcových skalách. Má za sebou těžké výstupy v Alpách i na Kavkaze, je to úžasně spolehlivý spolulezec. Jožo je z nás nejmladší, ale fyzicky nejlépe připravený. Neznám obětavějšího kamaráda. Neustále něco podniká, zkouší, zlepšuje a opravuje.

Netrvá dlouho a do stanu se vkrádá spánek.

Ráno se probouzíme před třetí, vzápětí se však soukáme zpátky do spacích vaků. Na střechu stanu se neslyšně ukládají veliké vločky sněhu. S přestávkami sněží i nazítří.

Teprve třetí den se nad bělostně pocukrovanými hřebeny zamodrá jasné nebe. K vrcholu však stále ještě nemůžeme. Musíme čekat, až

slunce zpevní čerstvý sníh. Konečně 17. srpna o třetí hodině ráno nastupujeme. Chtěli bychom dnes proniknout až na táhlé ledovcové plató v první třetině svahu. Rychle přecházíme skalní žebro a nedočkavě se noříme do rozervaného čela visutého ledovce. Jeho mohutný prvý zlom nám dělá starosti, neboť je vážnou překážkou na vyhlédnuté trase. Po několikadenním odpočinku však máme dostatek sil, abychom si s ním poradili. Proplétáme se mezi séraky mohutnými jako dům, přeskakujeme hrozivé trhliny, sekáme stupy v prudkých srážech. Zoufale pomalu nabíráme výšku. Řemeny batohů se zařezávají do ramen. A to neseme pouze spací vaky a Žďárského pytel, přestože počítáme nejméně se dvěma bivaky. Avšak nejhorší nás teprve čeká. Před polednem se nový sníh mění v řídkou kaši. Je dusno k zalknutí. Na ledovci je spalující vedro. Připadáme si jak v rozžhavené pánvi. Slunce sálá ze všech stran. Odráží se jako ve vydutém zrcadle... Zachraňuje nás spásná ledovcová trhlina, jediné místo, kde nacházíme trochu stínu. Kromě toho se nám přestávka náramně hodí k uvaření čaje.

Asi za hodinu se vydáváme na další cestu. Terén je stále krajně nepříjemný. Ledovec se tu přelil přes skalní stupeň a jeho tok rozpuhal do nesčetných chaotických trhlin. Některé z nich zakrývají chatrné sněhové mosty. Plazíme se přes ně nad bezednými propastmi. Nahlížíme bezprostředně do zeleného nitra ledových chřtánů a mráz nám přebíhá po zádech. Do nekonečna obcházíme séraky, ztrácíme výšku, a hned zase znovu vystupujeme. Kolem třetí hodiny se svah nad námi konečně pokládá. Probili jsme se na ledovcovou plošinu. Dnešní cíl je tedy splněn. Pod ohromným ledovcovým balvanem, kolem něhož vytvořily obří rampouchy v převislých stěnách fantastickou balustrádu, si připravujeme nocleh. Je to pohádkové místo. Jsme obklopeni trpytivou nádherou, ale trochu studenou.

Ráno se brodíme přes prvé plató po kolena ve sněhu. Směřujeme ke druhému ledovcovému zlomu. Nebude o nic lehčí než první. Tvoří jej osmdesátimetrový ledový schod. Chvíli bezradně obcházíme kolem. Již se zdá, že budeme muset vyrukovat se skobami a s lezením na tah, když náhle objevujeme ve stupni ledový kuloár. Přece jen bude snazší sekát stupy v kolmém žlebu než zdolávat stěnu komplikovanou příta-hovou technikou.

Další ledovcový hřbet, táhlé svahy pokryté novým sněhem nás stojí hodně času a námahy. Teprve kolem šesté hodiny večer docházíme k místu druhého bivaku — k dlouhé mělké ledovcové trhlíně, naplněné sněhem, kterou jsme si zdola vyhlédli. Poskytne nám vítanou ochranu proti stále sílícímu větru. Nocujeme ve výšce 6000 metrů u paty vrcholové pyramidy.

Následujícího dne vyrážíme opět časně zrána. Valně jsme si neod-

počinuli. Citelný chlad a výška nám nedopřály klidného spánku. Kromě toho jsme nedočkaví — dnešek rozhodne o úspěchu nebo neúspěchu. Čím blíže pronikáme k vrcholu, tím víc se nám hora líbí. Zcela ovládá dolinu.

Poslední úsek — jak se později ukázalo, bylo to osm set čtyřicet metrů — chceme překonat nalahko. Bivakovou výzbroj necháváme proto ležet na místě. Traverzujeme šikmo v kyprém sněhu přímo ke srázům vrcholové pyramidy. Ani tady není terén lehký. — Za celé čtyři dny výstupu jsme ani jednou neodložili lano. Nový sníh zakrývá záludné trhliny i v těchto výškách. Hledám nejkratší cestu k vrcholovým srázům. Opatrně sonduji cepínem každý krok. Mám nepříjemný pocit, jako bych krácel po tenkém ledu. Našel jsem si vhodné stanoviště a dobírám Miloše. Jde celkem bezstarostně, klade nohy do mých stop. Chybí mu ke mně ještě několik metrů. V jednom okamžiku se mi zdá, jako by zavrával... v zápětí se nám ztrácí z očí! Následuje prudké trhnutí lana. Jožo i já držíme pevně. Udiveně upíráme zrak na černý otvor ve sněhu, do kterého se zařezává napjaté lano. Co se stalo? Celkem běžná příhoda. Prolomil se sněžný most přes ledovcovou trhlinu, který mě předtím udržel. Naštěstí Miloš nespádl hluboko, za chvíli se hrabe ven celý obalený sněhem.

Když stoupáme do prudkých srázů vrcholové pyramidy, zajásáme. Leží tu pevný, zmrzlý, vyfoukaný firn, po kterém se dá pohodlně stoupat bez sekání stupů. Radost však netrvá dlouho. Po dvou délkách lana firn končí a opět se musíme prodírat nahoru sypkým prašanem. Je to nepředstavitelná dřina. Již třetí den zapadáme po kolena do sněhu a před očima stále stejný obraz: prudký svah, kde se musí jistit, pokrývá půl metru kyprého sněhu. Na laviny raději ani nemyslíme. Prvovezec vždy pracně prošlápne svou lanovou délku, vyhrabe nohama a rukama jámu, aby se dostal k tvrdému firnu, zarazí do něho co nejhlouběji cepín a dobere dalšího. Obrovského svahu nad námi neubývá. Výstup se stává utrpením. Vzhůru nás žene už jen vzteklá vůle dosáhnout toho, co jsme si umínili. Nelezeme k žádnému bezvýznamnému hrbole ve hřebeni, měří 6849 metrů a ještě nikdy na něm nestál člověk.

Po poledni společně udupeme na mírnějším srázu plošinku, zakryjeme se před úmorným sluncem Žďárského vakem a odpočíváme. Na butanovém vařiči rozpouštíme sníh na ovocnou limonádu. Vrchol tušíme už těsně před sebou, pracně sbíráme síly k poslednímu náporu.

Přepych nečinnosti si nemůžeme dovolit dlouho, vydáváme se opět na další výstup. Zase se trmácíme bezednou bílou hmotou, prvovezec je v některých okamžicích na pokraji zoufalství. Minuty bezmocně šlape a šlape na místě a není schopen postoupit o pár decimetrů výš. Zvolna se přece jen blížíme k ostrému sněhovému hřebeni, který tvoří závě-

rečnou část výstupu, doufáme, že na něm budou lepší sněhové podmínky. Ale znovu se jen beznadějně boříme po kolena.

Vrchol dosud není vidět, cítíme však jeho blízkost. Zleva se přibližuje jižní, zprava severní hřeben. Znásobujeme své úsilí...

Ve tři hodiny přelézáme poslední délku lana. Zastavujeme se na protáhlé sněhové plošině. Kúhí Hevad, nejvyšší vrchol doliny Išmurch, patří naší expedici.

Jsme nesmírně šťastni, přestože je nám zima a jsme vyčerpáni, přestože se z Pákistánu blíží hrozivý černý mrak a že nás čeká ještě dlouhý, nebezpečný sestup...